

вираженого визнання і подальшої реалізації яких шлях до об'єднаної Європи закритий.

Список використаних джерел

1. Бородін Є.І. Розвиток системи місцевого самоврядування в Україні / Є.І. Бородін, Т.М. Тарасенко // Аспекти публічного управління. – 2015. – №4. – С. 55-61.

2. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_036.

3. Заблоцький В. В. Ціннісні конструкти Європейської хартії місцевого самоврядування та політико-ментальні чинники їх імплементації в українських умовах / В. В. Заблоцький // Держава та регіони. Сер.: Державне управління. – 2013. – №2. – С. 146-151.

4. Чудик Н. О. Імплементація принципів Європейської хартії місцевого самоврядування у вітчизняну систему місцевого самоврядування / Н.О. Чудик, Р.М. Мудрак // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Право / гол. ред. Ю.М. Бисага. – Ужгород: Гельветика, 2013. – Вип. 23. – С. 148-151.

Теслюк І.

*студентка IV курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
міжнародного права та європейської інтеграції ТНЕУ
Саванець Л.М.*

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ

Європейський Союз (далі - ЄС) – це інституційна структура, союз держав-членів з поставленою метою щодо реалізації конкретних цілей. Функціонування Євросоюзу забезпечують органи ЄС, які представляють інтереси усіх держав-членів. До інституційної структури ЄС відносять Європейський Парламент, Європейську Раду, Раду ЄС, Європейську комісію, Суд Справедливості, Європейський центральний банк та Європейський суд аудиторів. Кожний структурний елемент інституційного механізму має свій статус і діє в межах повноважень, покладених на нього установчими договорами.

Найважливіше місце у системі органів ЄС посідає Європейська Рада, до якої входять керівники Європейських держав або урядів держав - членів даного Союзу, голова Єврокомісії, а їх помічниками є міністри закордонних справ та один з членів комісії.

Еволюція правового статусу Європейської Ради має досить тривалий характер. Європейська Рада як орган ЄС виник значно пізніше за інші його інститути. Проте сьогодні вона здійснює важливу діяльність пов'язану із плануванням стратегічної діяльності Союзу, вирішує питання зовнішньополітичного значення, організаційні питання, визначає критерії вступу до ЄС, виробляє загальні політичні орієнтири.

Проблеми правового статусу Європейської ради як структурного елементу системи Євросоюзу висвітлювали у своїх працях такі науковці: І.Яковюк, Л.Етіна, А.Наку, Д.Голосніченко, П.Буряк, Г.Толстопятенко, А.Грицяк, Е. Громогласова та інші.

Ідея створення Європейської Ради виникла в 1974 році під час проведення зустрічі глав держав і урядів у Парижі. Причина запровадження нового органу крилася в наслідках «Люксембурзького компромісу» (1996 року). Передбачалося, що керівники держав-членів за участю голови Європейської комісії будуть проводити неформальні дискусії, під час яких обмінюватимуться думками, шукатимуть порозуміння між собою, визначатимуть напрями подальшого розвитку, тобто зосередяться на політичній стороні питання, тоді як технічні питання будуть передані іншим інститутам Співтовариств. Європейська Рада повинна була виробляти від імені Європейських співтовариств єдину узгоджену політику [5, с. 54].

Діяльність Європейської Ради в певний період підлягала сумніву щодо її легітимізації, так як не було установчого договору, який би це передбачав.

Функції Європейської Ради були певним чином уточнені на другому етапі, що асоціюється з Лондонським (1977 року) і Штутгартським (1983 року) самітами. На третьому етапі відбулося прийняття Єдиного європейського акта (далі - ЄСА), у якому вперше було згадано Європейську Раду, чітко визначено склад її учасників, передбачено скорочення самітів з трьох до двох на рік (нині – двічі на півріччя) (ст. 2 ЄСА).

Четвертий етап пов'язаний із прийняттям Маастрихтського договору, який вперше закріпив положення про Європейську Раду в установчому договорі і чітко визначив сфери її відповідальності в рамках ЄС, розкрив характер відносин з Європейським Парламентом та уточнив порядок роботи: Європейська Рада надає Союзу необхідного для її розвитку спонукального імпульсу і визначає загальні політичні орієнтири, тобто вона відповідальна за розробку загальних напрямів розвитку ЄС; вона виступає тим владним центром, що визначає стратегічний напрям економічного розвитку ЄС; прерогативою Європейської Ради є сфера зовнішньої політики і політики безпеки ЄС [5, с. 56].

Реальні повноваження Європейської ради можуть бути визначені не тільки на базі нормативних текстів, скільки в результаті аналізу практики її діяльності. Досвід підтверджує, що в рамках Європейської ради приймаються всі найбільш важливі політичні рішення з надзвичайного широкого спектру питань.

Після ратифікації державами членами Лісабонського договору 2009 року Європейська Рада придбала статус інституту ЄС. Тому прийняті нею рішення можна буде розглядати як правові акти, що мають юридичну силу і діють у межах як ЄС, так і держав - членів. Інститути, органи і організації, а так само держави - члени, яким їх адресовані, юридично зобов'язані їх виконати й забезпечити проведення в життя [2, с. 152]. Новими важливими прерогативами Європейської ради після набрання чинності Лісабонським договором стали право висувати кандидата на пост Голови Комісії та право призначати Верховного представника ЄС із закордонних справ і політики безпеки.

Лісабонський договір також розширив можливості Європейської ради виступати в якості арбітра щодо врегулювання розбіжностей між державами-

членами, в тому числі розбіжностей при обговоренні проектів нових законодавчих актів ЄС [3, с. 21].

До повноважень Європейської Ради належить укладення угод між ЄС та певними державами, право створювати спеціальні організації, які можуть набувати статусу суб'єкта ЄС. Хоча установчими документами прямо заборонено здійснювати нормотворчу діяльність, до її компетенції входить прийняття рішень організаційного характеру з метою доповнення та уточнення правил установчих документів ЄС.

Європейській Раді також відводиться ключова роль в процедурі перегляду установчих документів ЄС. Саме на підставі рішення цього органу буде проводитися скликання спеціального «конвенту», покликаного розробляти проекти документів щодо реформування Договору про ЄС і / або Договору про функціонування ЄС.

Аналіз основ правового статусу Європейської Ради дає підстави стверджувати, що вона посідає чільне місце серед інституцій ЄС. Сьогодні можна впевнено заявляти, що форми реалізації її повноважень мають законне підґрунтя.

Трансформація статусу Європейської Ради позначилася передусім на її повноваженнях у нормотворчій сфері: якщо раніше вона могла приймати документи під назвою «висновки», які були політичними документами, а тому не мали юридичної сили і не входили до переліку джерел права ЄС, то відтепер вона може приймати правові акти у формі «рішення», які, щоправда, на відміну від директив і регламентів, не можуть бути спрямовані на уніфікацію чи гармонізацію права держав-членів ЄС.

Список використаних джерел

1. Буряк П. Ю. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності / П. Ю. Буряк, О. Г. Гупало. – К.: Хай-Тек Прес, 2007. – 335 с.
2. Голосніченко Д.І. Європейська Рада, Рада ЄС, Європарламент: розподіл повноважень/ Д.І. Голосніченко // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія.Право. – 2012. – №2. – С.151-155
3. Голосніченко Д.І. Теорія повноважень: вітчизняний та зарубіжний досвід їх формування: монографія. – К: Видавець Голосніченко А.М., 2009. –356 с.
4. Энтин Л. М. Право Европейского Союза: новый этап эволюции: 2009–2017 годы: Серия: Общие пространства России – ЕС: право, политика, экономика: учеб. пособие. Вып. 5 / Л. М. Энтин. – М.: Аксиом, 2009. – 304 с.
5. Яковюк І. Європейська Рада: Еволюція правового статусу/ І.Яковюк // Вісник академії національних правових наук України. –2014. – №3. – С. 53-60